

Віртуальний онлайн-курс «Будуємо Європу разом» (модуль імені Жана Моне) як основа розбудови Європи в Україні - від теоретичного аспекту до емпіричного досвіду

Валентина БОГАТИРЕЦЬ, к.політ.н., доц. кафедри сучасних іноземних мов та перекладу, локальний керівник проекту і бінарна лекторка

Мені було надзвичайно приємно долучитися до міжнародної наукової конференції «Муніципальні читання імені Антона Кохановського», зорганізованої Чернівецьким регіональним центром підвищення кваліфікації і кафедрою політології та державного управління Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича спільно з Чернівецькою міською радою. На мою думку, досить символічним є той факт, що щорічна конференція, яка стала своєрідним брендом, проводиться у річницю народження легендарного бургомістра Антона Кохановського, який вбачав сенс життя не у власному збагаченні, а в діяльності, спрямованій на досягнення конкретних і вагомих для суспільства результатів. І такі чесноти та прагнення до покращення умов життя громад є надзвичайно актуальними у контексті наближення перспектив європейської інтеграції України шляхом адаптації діяльності органів місцевого самоврядування до провідних моделей устрою, що існують у країнах ЄС.

Варто зазначити, для ефективного розв'язання стратегічних і тактичних завдань поточної розбудови української державності важливе значення має, передусім, глибоке осмислення й творче запозичення досвіду світових лідерів у впровадженні та постійному удосконаленні демократичної практики управління високорозвинутими у політичному й економічному сенсі країнами Європи. Разом з тим просування України до Європи – це не лише підписання формальних угод, а насамперед, розбудова Європи в Україні; це глибоке розуміння, що таке Європа, які цінності та стандарти закладені в основу європейської ідентичності, і що саме спонукає та надихає європейців ідентифікувати себе з Європою, де найвищою соціальною цінністю є людина, і все державне та соціальне життя спрямовані на забезпечення максимального комфорту та захисту її прав та свобод. Саме це стало основною метою розробленого курсу «Будуємо Європу разом: європейська єдність та інтеграційні процеси» в рамках модуля імені Жана Моне (“Doing Europe: Cohesion and Integration in the European Union”, координованого керівником проекту Тетяною Хавлін – к.с.н. кафедри соціальних наук філософського факультету (Університет Зігена/Universität Siegen, Німеччина).

«Будуємо Європу» – це міжнародний вимір завдань Європейського простору освіти, який популяризує активну участь молоді в демократичному житті суспільства та політичний діалог місцевого самоврядування та муніципального управління, наближення перспектив європейської інтеграції, важливість підписання Угоди про асоціацію, поширення європейських цінностей та підвищення рівня обізнаності українців щодо розвитку відносин України та ЄС. Наразі на території держави реалізується більше 300 галузевих проєктів ЄС, які є безкоштовними для громадян України. В освітньому секторі, зокрема, наймасштабнішою програмою є ERASMUS. Це інформаційна кампанія, яка спрямована на підвищення рівня обізнаності громадян щодо політики Європейського Союзу, відносин України та ЄС, а також Угоди про асоціацію між Україною та ЄС та всеосяжної зони вільної торгівлі. (УЧАСТЬ молоді в суспільному житті: досвід, можливості, бар'єри : щорічна доповідь Президенту України, Верховній Раді України, кабінету Міністрів України про становище молоді в Україні (за підсумками 2011 року) / Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України, Державна служба молоді та спорту України. – К.:, 2012. – 222 с.)

«Ми – Європа! Не запитуйте, що Європа може зробити для вас, але запитайте, що ви можете зробити для Європи, розбудовуючи Європу!», йдеться в «Маніфесті» перебудови Європи, ініційованому соціологом Ульріхом Беком і депутатом Європарламенту Даніелем Кон-Бендітом у 2012 році. Ця ідея спонукала авторів проєкту до усвідомлення головних та першочергових засад ЄС – єдності та інтеграційних процесів. Разом з тим проєкт DoEU сфокусований на нещодавніх подіях у Європі, які значно посилили євроскептичні настрої. Його метою були відповіді на низку питань: як сприяти згуртованості та єдності ЄС у часи поглиблення кризи націоналізму Східної Європи, як ефективно сприяти подальшим інтеграційним процесам, беручи до уваги набутий досвід Brexit та протестного руху «жовтих жилетів». З огляду на це ідея «Розбудовувати та укріплювати підвалини єдиної Європи для громадян» має пропагуватися та підтримуватися на всіх рівнях, особливо шляхом залучення молоді через наукові стипендії, гранти та проєкти. Завдяки широкому використанню інформаційно-комунікаційних технологій, а також відкритих освітніх ресурсів цей проєкт сприяє об'єднанню Сходу та Заходу Європи шляхом здійснення академічного діалогу з питань європейської інтеграції та єдності в Університеті Зігена в Німеччині та Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича в Україні, як пріоритетного партнера у розбудові єдиної Європи та Європи в Україні у рамках Східного партнерства.

Разом з тим, вагомим є той факт, що євроінтеграційні аспірації України гостро порушили проблему високоякісного перекладу, позаяк реалії сьогодення як ніколи вимагають згармонізованості національних стандартів України з міжнародними європейськими. Професійний переклад як когнітивна діяльність розкриває тісний взаємозв'язок між різними динамічними процесами соціокультурної діяльності людства у процесі крос-культурної комунікації. І вирішальним кроком для подальшої співпраці та участі у новому проєкті “Doing Europe: Cohesion and Integration in the European Union” стала надзвичайно потужна, професійна та креативна командна діяльність наших студентів-культурних дипломатів, які спілкувалися переважно англійською, а також іспанською, німецькою та румунською (європейські мови, які викладаються на нашій кафедрі), що посприяло

конструктивному діалогу та взаємозбагаченню досвідом зі студентами інших закладів, а також стало домінантою створення позитивного іміджу не лише Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, а й України, загалом.

<https://www.eurosci.net/events/what-eu-means-us-video-students-valentyna-bohatyrets-chnu>

Під час слухання курсу студенти набули практичних компетенцій, використовуючи базові знання з історичних, культурних, політичних, соціальних, та економічних засад розвитку суспільства. Приміром, застосовуючи метод соціологічного спостереження, вони аналізували суспільні явища та процеси, які сприяють згуртованості та єдності ЄС у часи поглиблення кризи націоналізму Східної Європи за допомогою різноманітних теоретичних моделей соціальної взаємодії, соціальної структури та соціальних змін. На своїх форумах, в чатах з друзями та в 'digital storytelling', розвиваючи навички креативного та критичного мислення, вони продемонстрували здатність аналізувати та формувати свої власні судження та переконання у різних сферах політики Євросоюзу: зовнішньої, гендерної, імміграційної, культурної дипломатії та освітньої політик. Розвивали комунікативні компетенції та навички міжособистісного спілкування під час Zoom break-rooms, висловлюючи власні точки зору, розробляли спільні правила та принципи для проєктної командної діяльності. У командних проєктах вони коригували особисту поведінку відповідно до динаміки різних груп та ситуацій. У сучасний період функціонування українського суспільства, коли розробляються різні моделі його розвитку, надзвичайно важливим є активне залучення громадян до суспільно-громадських процесів. І даний курс посприяв їх розумінню фундаментальних процесів демократії; можливості виявлення та розуміння громадських проблем; їх участь у командних та 'study-buddy' форумах і чатах для обговорення цілої низки культурних, соціальних, політичних та релігійних проблем, сприяли вивченню проблеми громадянської культури та громадянської компетентності в сучасних умовах розвитку суспільства.

Не менш важливими стали лінгвосоціокультурні компетенції слухачів курсу. «Двомовні та двокультурні» учасники DOEU стали медіаторами різних мовних та культурних систем. Будучи громадянами різних країн, різних політичних систем, ідентичності, менталітету, культур та різного походження, студенти Університету Зігена в Німеччині та Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича в Україні змогли безпосередньо усвідомити культурну «іншість».

Олександра Гривас, студентка 3-го курсу спеціальності "Політологія" факультету історії, політології та міжнародних відносин: «У 1 семестрі 2020-2021 навчального року я стала студенткою курсу з Європейської інтеграції від Зігенського університету і у мене залишилися лише позитивні враження та емоції після його завершення. У першу чергу, цей курс був корисним для моєї спеціальності, за якою я навчаюся в університеті, оскільки європейська інтеграція – це також частина великої політики. Наступний пункт, який я хотіла би виокремити – це високий рівень компетентності та досвіду професорів, - вони справді є професіоналами власної справи. Заняття проходили цікаво та морально легко: ти завжди відчував себе втягнутим в діалог і не помічав як плине час. Ще один великий плюс – це атмосфера. Як німецькі, так і українські студенти, - ми всі дізнавалися корисну та популярну інформацію не лише про Європейський Союз як такий, але й про його економічні, політичні, культурні аспекти, про його проблеми, кризи та значні переваги.

Дуже сподобалося ще й те, що лекції проходили англійською мовою й ніхто не відчував себе обділеним, бо все було справедливо щодо обох сторін. Підсумовуючи все вищесказане, можу впевнено сказати, що цей курс навчив мене багатьох речей, серед яких є такі:

- тайм-менеджмент;
- написання аналітичних текстів англійською мовою;
- широке висловлення власної думки;
- відсутність страху, що тебе можуть неправильно зрозуміти;
- ведення міжкультурного спілкування;

Я щиро вдячна всім, хто причетний до організації та проведення цього курсу, за здобуті знання та гарно проведений час!»

<https://www.facebook.com/100007270891760/posts/o2794646244121045/?d=n>

Зважаючи на популярність курсу «Будуємо Європу разом: європейська єдність та інтеграційні процеси» серед студентів, у квітні-липні 2021 року студенти двох університетів прослухали онлайн-курс «Проблеми формування політичної свідомості та долучення широких мас (grassroots) до прийняття політичних рішень Євросоюзу», який розглядав проблему громадських ініціатив та активності – тобто колективних дій широкого загалу громадянського суспільства як Європі так і в Україні, позаяк низові суспільні рухи та громадські ініціативи формують контекст, у якому вони виникають. Яскравим прикладом для вивчення низинного руху стала ініціатива студентів факультету історії, політології та міжнародних відносин Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича святкувати День Вишиванки як генетичного коду українського народу на рівні факультету, університету, України, а далі з національного рівня це свято перетворилося у Всесвітній день вишиванки – яскравий символ української культури та національної єдності.

Цей курс став передумовою виховання громадянського світогляду та ідентичності та відстоювання права впливати на публічну політику і, відповідно, сприятиме усвідомленню слухачами їхньої активної громадянської позиції у суспільному контексті. На завершення варто зазначити, що набуті знання, досвід та компетенції під час слухання курсу дозволили студентам усвідомити та надалі практично втілювати основні цінності та стандарти, закладені в основу європейської ідентичності, сприяти розбудові правової

держави та громадянського суспільства в Україні, захищаючи національні інтереси та власні права та свободи, що і є основою розбудови Європи в Україні.